

צָרֹר יְדִיעוֹת מֵהַמִּזְרָח הַתִּיכוֹן

תורכיה

בפברואר 1948 נודע, ממקורותיה של הכישלחת הצבאית האמריקאית באנקרה, כי עתה עומדת על הפרק שאלת הקצ' בת-עזר נוספת לתורכיה, בת 125 מיליון דולר, מאחר שההקצבה הקודמת, מאביב 1947, כבר נוצלה בשלמותה, ולא הספיקה למילוי הצרכים — הן האזרחיים למחצה, והן הצבאיים-המובהקים (ראה ב"צרור" ב"מערכות" חוב' מ"א).

מחצית הסכום הנוסף ימסר לחיל-האוויר התורכי, ואילו השאר יחולק בין הצי, כוחות-היבשה, מחלקת התנועה (לשיפור כבישים והכנת דרכים חדשות) ובתי-הנשק לסוגיהם.

*

באמצע פברואר נתפרסמה בווישינגטון הידיעה שבמחצית השניה של פברואר ובמשך חודש מרס, ששלחו לתורכיה כיה משלוחים ניכרים של ציוד מלחמה אמריקאי — בעיקר ממחסני "הציוד העודף" אשר נשארו אחרי מלחמת-העולם.

פרק

שני דברים בלתי-צפויים — ושניהם, בשטח הצבאי — התרחשו בזמן האחרון בפרס, לגבי יחסיה עם ארה"ב. נתגבשה התנגדות פרלמנטרית לסידור אשר לפיו עמדו קצינים אמריקאים להדריך את הצבא הפרסי, ולשמש כמפקחיו וכיועציו — אם כי תוך הסתייגות פורמלית מוחלטת, שלא יהיו הנוגים בו. וגדולה מזו — ממשלת פרס הודיעה על כוונתה לותר על השימוש בחלק של ציוד צבאי בסכום של 25 מיליון דולרים, שאפשרו לה לרכשו בתנאי מלוה עוד בראשית הקיץ של 1947 (ראה ב"מערכות" חוב' מ"א עמ' 83 ב"צרור ידיעות המזרח"). האירנים טר

ענים, כי מחירי הציוד יקרים מדי, ועוד טענות דומות.

אין לדעת, אם תמורות אלו נובעות מחוסר-הכדאיות לפרסום הסידורים ש-הוסכם עליהם עם ממשלת ארה"ב קודם לכן, או מרצון להפגין בפני רוסיה את אי-תלותם בארה"ב; או שמא משום שאיפה ל"הורדת המחיר"?

במחצית השניה של פברואר נודע על כך, כי ה"מג'ליס" (ביה"נ) הפרסי החליט כי מהציוד האמריקאי המוצע הנ"ל יש לרכוש רכישות כדי עשרה מיליון דולר.

עיראק

נמשכת התכונה להגברת זינוו של הצבא העיראקי; והעובדה כי מיניסטר המלחמה העיראקי עם חבר הקצינים הנלווה עליו צריך היה להישאר לכמה שבועות בלונדון, לשם טיפול בסידורים הקשורים בכך, מעידה, כי המדובר הוא לא בקטנות. עם זאת, הורד "מסך-זהירות" מדוקדק על פרסומים (בעתונות עיראק ובעתונות הבריטית כאחת) לגבי היקפם וטיבם של משלוחי הנשק הנוספים האלה מבריטניה לעיראק.

שני דברים ברורים, פחות או יותר: כי תגבורת הזין החדשה כוללת גם ציוד לחיל-האוויר העיראקי, וכי אין עדיין זרם גדול של נשק מתוצרת אמריקה לעיראק (אם כי יתכן כי זרימה מסויימת באה גם ממקור זה). ואין ספק כי משהו מן המתקבל, או מן המוחלף, מוצא את דרכו גם לתחומי הארץ.

שמץ-ידיעה גונבה מאחורי הפרגוד עקב הודעתו, ב-18/2, של מיניסטר-ההגנה הבריטי, א. ו. אלכסנדר, בבית-הנבחרים, כי מאז החלטת האו"ם בדבר הקמת שתי מדינות בא"י (דהיינו, מ-דצמבר ואילך), "ספקו, או הובטח כי יספקו" לעיראק מטוסים — וכן,

"כמויות לא גדולות" של תותחים, בני 25-הליטראות" (כלי-השדה החדש-העתיקרי של הצבא הבריטי); תותחים אנטי-מטוסיים (בודאי תותחי-בופורס" הקלים — בקוטר של 40 מ"מ, דהיינו 1.575 אינץ' — ויתכן גם תותחים א.מ. בינוניים, בקוטר של 3.7 אינץ'); תותחים אנטי-טנקיים (יש לשער כי בעיקר שש-ליטראונים, אך אולי גם כלים א.מ. כבדים, בני 17 ליטראות — וודאי יתכן כי בסעיף זה הוכללו גם כלי-פיאט" האנטי-טנקיים של חיל-הרגלים); מכוניות-שריון (לא צוין אילו — האם קלות, לסיורים בלבד, או כבדות, נושאות ה"דו-ליטראון"), ותחמושת (שוב — לא צוין, לאילו כלים וסוגים). פרט לציון הענין למגמות הזדיונות של העיראקים, יש ללמוד מהודעה זו כי לא זו בלבד שבריטניה סיפקה במשך חדשי אלה ציוד שהובטח מקודם — אלא גם התחייבה על המצאת הזמנות נוספות.

*

בראשית פברואר נתפרסמה ידיעה, כי החבורות שחדרו ב-5-10 לחודש דרך עבר-הירדן לתחום ארץ-ישראל לא זו בלבד שנשאו אתם זין-רגלים מסוגים שונים (מתת-מקלעים ועד מרגמות), אלא שהיו אתם גם מספר "תותחי-שדה קלים".

במידה שידיעה זו נכונה, הרי המדובר יכול להיות או על תותחים אנטי-טנקיים של רגלים ("דו-הליטראונים" ו"שש-הליטראונים" הבריטיים) או על תותחי-שדה רגילים, בני קוטר של 3 אינץש (הבריטי) או 75 מ"מ (הצרפתי) או לכלי-הרים. יש לשער כי כלים כאלה — במידה שבאו — הריהם ממחסני הנשק של צבא עיראק. הוא אשר צויד בכלי-שדה בריטיים עוד לפני שנים רבות ומאז קיבל גם תוספות

ידועות, ביחוד בצידו הא.ט. תיאור מה לתותח הא.ט. בן שש הליטראות ניתן ב"מערכות" חוב' מ"ה, המוקדשת לחילות הערבים בדורנו (תמונה בעמ' 129).

כלי-התותח הסורי הצרפתי בן 75 מ"מ וכן תותח-השדה המקובל במצרים, (הוא התותח הבריטי מהטיפוס המתישן והולך של קוטר 3"). ואילו הכלי הארטילרי המתאים ביותר לארץ מבר תרת ולשת-דרכים הוא קנה-היריה ההררי — ההוביצר בן 3.7, הניתן להתפרק ולהיות מוסע על גבי פרדות (דוגמה למסע פרדות — ראה בחוב' מ"ה עמ' 60). ממדינות הערבים מצויים כ-80—50 כלי-יריה מסוג זה בצבא עיראק ו"פרק" בן 4 כלים גם אצל הלגיון-הערבי של עבר-הירדן.

כל הכלים שצוינו כאן ניתן להתקינם להסעה במכוניות-משא.

סוריה

על אף "מסך-הזהירות" שנפרש בזמן האחרון על העתונות הסורית לגבי ידיעות על תנועות צבא או על הספקה צבאית, נראים הדברים כי נמשכת תוספת המטוסים — וכנראה שבראש וראשונה ממקורות בריטיים, אם כי יתכן שמתקבלים גם מטוסים מטיפוסים אמריקאיים. על מצב הדברים מעידה הקריאה שהופנתה ע"י השלטונות לנוער הסורי: להתנדב לשירות בחיל-האוויר, בתור טייסים-קברניטים ובתור אלוויר טאיראוויר. שני התפקידים הם בצוותי המטוס המחייבים מכסימום של השכלה יתפסה.

עבר-הירדן

לפי הודעת מיניסטר-ההגנה הבריטי העמידה בריטניה בחודשי דצמבר, ינואר ופברואר לרשות גייסות עבה"י רכב מנוע ותחמושת. התנהלו הבריורים בין מוסדות הממשלה הבריטיים לבין גלאב-פחה וסגניו, בדבר תוספת זין יציוד ל"לגיון הערבי", כדי לכווננו על בסיס עצמאי יותר בתורת כוח

צבאי" — לרגלי צאתו בקרוב ממערכת הגייסות שבפיקודה העליון של הרשות הצבאית הבריטית שבמזרח-התיכון.

ערב-הסעודית

יש ענין בידיעות, שנתפרסמו במשך פברואר. כי סעודיה רכשה בארה"ב שתי "אסדות-עליה-בחופים". מוסדות אמריקאיים טענו, וחזרו והדגישו, כי כל נשק שהיה בשני כלי-שיט אלה הוצא, וכי הן "פורזו" לחלוטין. אכן, הדגש האמתי בענין שיש לסעודיה ברכישתן, מונח, כמובן, בשטח אחר. עם כל היותן ראויות לשימוש של ימי-שלום (נאמר — להקלת פריקת הסחורות והעלאת נוסעים* בחופה של ג'דה, למשל) — מתאימות הן התאמה מובהקת להעברת אנשים במספר ניכר, כמובן גם גופי-חיל נושא-נשק, בחופי-הרדודים וחסרי-הנמלים של ים-סוף בכלל, ושל מפרץ עקבה — במיוחד. כידוע בסיומה של לשוניים צרה ורדודה זאת, חוצה טריז עבר-הירדני, קילומטרים מעטים רוחבו, בין שטחיהן של סעודיה מזה, ושל ארץ-ישראל (קטע-החוף הארץ-ישראלי של אילת) — מזה.

לפי ידיעות, חובלו שתי האסדות במעגנן, בסמוך לסן-פרנציסקו. אך יש להניח כי חבלה זו לא תעכב לאורך ימים את הפלגתן.

מצרים

ענין "תכנית החומש" להשקעות-יסוד רחבות-היקף לשם חידושו, הגדלתו והאדרתו של הצבא המצרי, — אשר כבר הוזכר לא-פעם ב"מערכות", הן במאמרים ובסקירות, והן ב"צרור הידיעות" — זכה, לפי ידיעות העתונות המצרית מינואר 1948, לגלגול חדש. עתה כבר אין מדברים על תכנית-החומש, אלא על "תכנית-ריסר", אך ספק, אם דבר זה משנה את מידת ממשותת. העתונים המצריים מדברים עתה על הצורך, "להעמיד על רגליה את הצבא המצרי ע"י השקעת מאה מיליון ל"מ בשיפורו בתקופה

של י"ב שנה. אין לחלוק על כך, כי זהו סכום נכבד, ואף אפשר לעשות בו נכבדות (לפי הנתונים שכבר פרסמנו בשלהי 1947 — אפשר להקים, למשל, בסכום כזה 6—7 דיביות-שריון, על מלוא ציודן). אלא במה דברים אמורים? כשהמזכיר הוא בהשקעת-יסוד של ממש, המופנית לריבוי הנכסים שבעין. ואילו העתונות המצרית מעוררת את הרושם, כי כאן עוסקים לא בהשקעה ממשית כזאת — אשר ייקשה במקצת לגלות את המקורות העשויים לשמשה, משהנך סוקר במבטך את מערכות הכלכלה וכספיה המדינה במצרים — אלא בלהטיר אונאה מספריים-סטטיסטיים, שאינם מעידים על תוספת דבר-של-ממש לסך-הכל הצבאי של מצרים.

והנה מתגלית כאן סמיכות-מספרים מענינת. תקציבה הצבאי השנתי של מצרים בשנים האחרונות עמד על 8 מיליון ל"מ לערך לשנה. כדרך-הטבע מוקדש תקציב שנתי כזה להוצאות-תיו השוטפות של הצבא (ויתכן, כי כיוסי פחת-הציוד — בכלל זה). והנה, בזמן האחרון היו כל הדבורים על תכנית-החומש הצפויה מעלים את הסכום של ארבעים מיליון. כבר צוין נה ב"מערכות" האפשרות, כי אין כאן אלא צירוף התקציבים השנתיים לאותן 5 השנים הבאות, שמתכונים להכלילן במסגרת ה"תכנית". והנה, עתה מתבלט הקשר שבין 12 השנים של "תכנית-התריסר", לבין הסכום של מאה מיליון אשר מזכירים אותו לגבי תכנית חידוש זה. והרי 8 כפול 12, לאחר "שמעגלים" את הסכום, נותן ממילא: מאה מיליון... ונראה, שאין כאן אלא אותו מעשה, הנהוג ומקובל למדי בעתונות היומית בלשון האנגלית (להוציא לזיתנים רצריניים כגון "מנצ'סטר גרדיאן" ו"טיימס"), לצרף, לשם הגברת הרושם, סכומים הנועדים להוצאה במשך תקופת שנים. ודבר זה — נקל להבינו מאחר שבלי הפיכה של ממש במערכת-הכספים

כלי-פיאט"הא.ט.), תחמושת ומרגמות.

קפריסין

עם כל הסתירות וההבדלים שבידיעות השונות על כוונותיה של בריטניה לגבי עתידו הצבאי של האי, מכל מקום ברור כי ייעשו סידורים להגדלת יכולת קיבולו לכוחות-צבא, אוירה וצבאייבשה כאחד. מעידות על כך הידיעות המעטות, הנראות כמבוררות במידה מספקת, והן — כי עומדים לבצע השנה בקפריסין עבודות בניה וסלילה בשמונה מיליון לירות — לשם הרחבת של גרעיני-הבסיסים הקיימים בו כבר. במידה שההתפתחות במצרים תביא לידי פינויים המוחלט של הכוחות הבריטיים אף מאיזור התעלה, יהפוך ודאי אי-קפריסין למקום מושבו של הרורב הצבאי הבריטי (שיהא מוגבל למדי בהיקפו) לאיזור האיסטרטגי של המזרח התיכון.

את הכספים בהם ניתן היה אולי להשתמש לשם שיפור איכותו של צבא-מצרים. כל אלה, כמובן, — במידה שלא תבואנה מתנות נשק גדולות מבחוץ. בדרך כלל, אין דבר זה מה-נמנעות — אלא שלשם כך דרוש הסדר קודם של יחסים פוליטיים (עם בריטניה, ומעל לכל — עם ארצות-הברית) אשר מגמותיה הנוכחיות של מדיניות-החוץ המצרית טרם סללו את הדרכים לקראתו.

*

מאז החלטת האומות המאוחדות בענין א"י (והודעתו הידועה של הנציג המצרי על התגובות הצפויות לה) ועד אמצע פברואר סיפקה בריטניה למצרים (או הבטיחה לספק), לפי הודעת מיני-סטרה-הגנה הבריטי, נשק קל. (כידוע כלולים בתוך מושג זה מקלעים, תת-מקלעים ומכונות-יריה מכל הסוגים, ואף

ובשיטת-מסים של מצרים, ובלי הטלת עול כבד פרכמה על שכם שכבות בעלות-היכולת, לא תמצא האפשרות להוסיף על תקציב-ההוצאה הרגיל סכומים חדשים ניכרים.

אולם, פירושו של דבר הוא, כי "תכנית-הביסוס" למיניהן, המכוונות להלכה לתמורה בעצמת הצבא המצרי וב-רמתו, תצטרכנה, למעשה, להסתפק במגמה צנועה הרבה יותר; לשיפור הדרגתי ואטי, — תוך תהליך החלפתו של ציוד מתישן ומתקלקל, ושימוש בסכומי חסכון מצומצמים מסעיפי-תקציב שונים — בטיב זיונם של הגייסות המצריים, ובתוספת יחידות מעטות, צעד צעד. גם לשכלול מצניע לכת כזה לא קל יהיה להגיע, אפילו אם תקוים "גזירת" שירות-החובה הכללי; כי תוספת מס-פריית בחיילים רגליים דל-זיוון ומעט-הכשרה בהמוניהם, תאכל אף

תנובה

מאגרת 250 ישובים חקלאיים ומאות רבות של משקים בודדים על יסודות קואופרטיביים בכל אזורי הארץ לשיחוק תוצרת חקלאית ותעשית מזון ממנה.

מוציאה למכירה חלב שתיה, חמאה, גבינה רכה כחושה, גבינה רכה שמנה, גבינות משומרות, לבן, קפיר ולבניה.

מוכרת במחסניה בערים ובמושבות ירקות, תפוחי-אדמה, פירות, מיצים, עופות, דגים, דבש, ריבות, שימורים, כיבושים, מיצי-הדר ומיצי-פירות, קורנפלור, פודינגים, פרחים ושתילים.

מחלבות עירוניות: חיפה, ירושלים, תל-אביב.

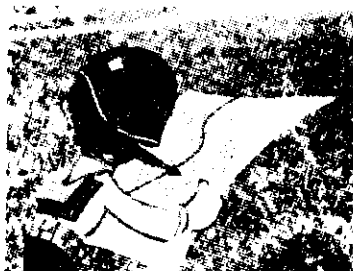
מחלבות אזוריות: בית-הלל, דגניה א', רחובות, כפר מל"ל, תל-יוסף.

מחלקות ומחסנים סיטוניים בכל הערים והמושבות הגדולות: למכירת תוצרת חקלאית למיניה; למיון ביצים; להבשלה וקירור של בננות ופירות אחרים; לאריזת דבש; להספקת חמרי אריזה למשקים

תנובה משווקת כ-70% מכלל תוצרת המשק החקלאי העברי מעורב

אף ב"חזית הקטנה" שלנו, יפה כוחו של הכלל, אשר איש הבריגדה היה עד לו (עמ' 66) בכפר איטלקי מורעש: אשר יתחפר עמוק באדמה — ישמור עצמו גם מאש כבדה. והוא שידע להתמיד בהתנגדות. לקח לשובינו!

מונחים טופוגרפיים „על רגל אחת” —
למדס תוך עיון ב"דף במילון הצבאי" אשר בעמוד 67.

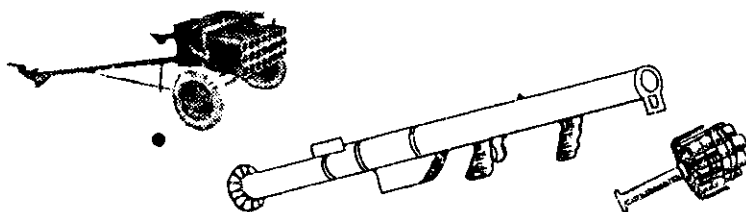
החל בידים וגמור באלחוט — אלה גילגולי האיתות. אשר שלבי התפתחותו מתוארים בתמונות שבעמוד 68. (ואגב, כל אחד מן הקוראים יבין ודאי כי בהסבר בשלב השמיני, זה של ההליוגרף, — נפלה שגיאה, והכוונה שם לילידים ולא לילדים).

חווה בריטניה -- עבר-הירדן והתוספת הצבאית המצורפת אליו, כבר שימשו נושא לציון ולהערכה ב"מערכות" (חוב' ל"ה וכן חוב' מ"ה). בעבר, שימשה את עבדאללה פסות בריטית; והעובדה של חניית ה"לגיון" בארץ תוכיה. עתה נדרשת פסות עבר-הירדנית לצרכי מדיניות בוויין. התיערך גם מערכה ב' של מחזה-המסכות „בהתאם לתכנית"?

כמה אנשים — או איזה אחוז — עשוי הישוב להעמיד מתוכו בשורות המגן לכשיידרש לכך בבוא „שעת המכסימום"? יסוד-מה לתשובה על שאלה זאת, המנסרת בחלל עולמנו, ניתן בדוגמאות המובאות בעמוד 71.

מה הם שלושה הגורמים הנכבדים, אותם מסמלות שלוש תמונות זעירות אלה:

את התשובות ימצא הקורא, בין שאר הידיעות והחידושים, במדור „בעתונות הצבאית" (עמ' 72).

ואלה בלי ההתגוננות בפני רכבי-שריון, וההתקפה עליו, המשמשים בידי החייל-הרגלי החדש, אשר צלילותיהם מופיעות (מימין לשמאל), בשולי עמ' 72: ה"פיאט" הבריטי; ה"בזוקה" (הרקטית) האמריקאית; צרור-הרימונים, הכרוך סביב רימון-בעל-ידיית (בדומה לרימון הגרמני), לפי מתכונת שוייצרית; ה"פצצה המדבקת" הבריטית; הרובה האנטי-טנקי (הבריטי); בקבוק "מולוטוב" (מקור השם איננו רוסי!); המוקש הא.ט. (בדומה ל"טלר" הגרמני).

הוצאת „מערבות“ תל-אביב

„צבאות הערבים בדורנו“

המחיר 600 מיל

מאת אגרא

מורשת גבוהה

פרקי עוז מספרות ישראל

מהדורה שניה

ליקט: זרובבל, דברי-מבוא: זלמן רובשוב

המחיר 1 200 לא"י

בדרך המחתרת לארץ-ישראל

עברית ב. גלאי

מאת י. ב. סטון

המחיר 600 מיל

הגנת תל-חי

להשיג בכל בתי מסחר ספרים בארץ

לחותמי „מערבות“ הנחה

סיגריה

דוגמא לשלמות

אחים בז'רנו בע"מ.

יהודה חברה לאחריות ובטחון בע"מ

מאזן מרוכז ליום 30 ביוני 1947

לא"י	פסיב	לא"י	אקטיב
129000	הון המניות	63033	מזומנים בקפה ובבנקים
15000	קרן שמורה	97447	גירות ערך
338271	קרן בטוח חיים	44936	הלוואות על פוליסות החברה
22816	קרן בטוח אש, תאונות, ימי וכו'	111099	משכנתאות
2888	תביעות מאושרות או תלויות	17929	הלוואות למוסדות
68689	פקדונות של חברות בטוח משנה	139061	נכסי דלא גידי
9932	זכאים שונים ויתרות זכות	9109	פרמיות לגביה
2530	דיבידנדה לבעלי מניות בכורה	100404	קרנות בטוח משנה
1323	רביית למפרע	9435	חברות בטוח ושונים
2005	יתרת הריוח	1	רהיטים וציוד
<u>592454</u>		<u>592454</u>	

הסנה

חב' ארץ ישראלית לאחריות בע"מ
חברת הביטוח הגדולה בארץ

4,700,000 לא"י

" 620,000

" 850,000

הכנסה שנתית ב'1947

הון וקרנות

סכום הביטוח (חיים)

הסרכוז: תל-אביב, רח' לילינבלום 44, טלפון 443 1/2, ת.ד. 805

מבחר מגוון לכל מטרה
VEHICLES FOR EVERY PURPOSE

שרות ענף ממדרגה ראשונה
FIRST CLASS SERVICE FACILITIES

חלקי חלוף למכביר בכל ערי הארץ
SPARE PARTS AVAILABLE EVERYWHERE

הסוכנים התמידים:

חברה א"י לאוטומובילים בע"מ
PALESTINE AUTOMOBILE CORP. LTD.

סולל בונה בע"מ

מרכז קבלני

שלהסתדרות הכללית של העובדים העברים בארץ-ישראל

ח פ י ה

תבת דאר 563

טלפון 4-4311

בנק הפועלים

בערבון מוגבל

תל-אביב

ת.ד. 27

טלפון 4296-4297

הון המניות הנפרע ורזרבות

525.000 ל"א"

מנהל עסקי בנק

לכל ענפיהם

...לשמעון בהן גדול ושר האומה
ולעם היהודים שלום. ...ועתה קיימתי
לך את כל ההנחות... ומניח אנכי לך
לעשות מטבע שלך, מטבע בארצך..."

הכרזת אנטיוכוס השביעי לשמעון החשמונאי

טביעת מטבעות עבריות. כסמל לשלטון העצמי של
העם בארצו. ראשיתה בימי שמעון והמשכה בימי
כל מלכי בית החשמונאים ובית הורדוס וכן בימי
מנהיגי המרד הראשון והמרד השני נגד הרומאים.

למעלה: אחת ממטבעות "שנת ארבע" מימין: לולב בין שני
אתרוגים. הכתובת: שנת ארבע. משמאל: גביע, כפתור
בכני. הכתובת: לגאולת ציון. רוב התוקרים מפרשים את
הכתובת "שנת ארבע" כשנה הרביעית לשלטונו של שמעון
החשמונאי, ויש המיחסים את המטבע לתקופה מאוחרת יותר.

בנק אנגלו-פלשתינה בע"מ